

31 במארס 2026

י"ג ניסן ה'תשפ"ו

לכבוד

פרופ' **עבדאלסלאם עאזם**, דקאן

פרופ' **דוד שפרינצק**, סגן הדקאן

פרופ' **ינון שרף**, יו"ר ועדת קוריקולום וועדת הוראה לתלמידי תואר ראשון

גב' **רווית ויתקין**, סגנית ראש מנהל לתלמידים

הפקולטה למדעי החיים ע"ש ג'ורג' ס. וייז

אוניברסיטת תל אביב

הנדון: בקשה דחופה למתן מענים אקדמיים וגמישות ניהולית לסטודנטים לקראת סמסטר ב' – מדעי החיים

אנו, החתומים מטה, נציגי הסטודנטיות והסטודנטים בפקולטה למדעי החיים, פונים אליכם על רקע ההיערכות לפתיחת סמסטר ב' והמשך קיומן של בחינות סמסטר א'. בתקופה מורכבת זו, בצל המלחמה והמציאות הביטחונית הלא יציבה, קהילת הסטודנטים נדרשת לגייס תעצומות נפש חריגות כדי לשמר רציפות לימודית ואקדמית. בפועל, רבים מתקשים לא אחת לעמוד בדרישות כפי שהוגדרו בימי שגרה. כמי שנמצאים בקשר יומיומי ורציף עם הסטודנטים, וכמי שלומדים בעצמנו בתוכניות השונות בפקולטה, אנו רואים חובה לשקף בפניכם את היקף הקושי בשטח, ואת האופן שבו השינויים בלוחות הזמנים והיעדר הגמישות במבנה ההערכה משפיעים על חוויית הלימודים ועל היכולת להתקדם בתואר.

בראשית דברינו, חשוב לנו לציין כי אנו מודעים לכך שהאוניברסיטה כבר נקטו שורה של צעדים כדי להקל על הסטודנטיות והסטודנטים ולהתאים את שגרת ההוראה למצב. אנו מעריכים מאוד את המאמץ, את הקשב ואת ההתמודדות של הסגל האקדמי והמנהלי עם תנאי אי-הוודאות. יחד עם זאת, בפקולטה למדעי החיים, שבה תוכניות הלימוד מאופיינות ברצף הדוק של קורסים חישוביים ועיוניים ובהתבססות על לוחות זמנים קפדניים של קורסי חובה, מתגלים בשטח קשיים ייחודיים.

קשיים אלו סובבים סביב דחיית מועדי בחינות, היעדר הערכות חלופיות בקורסים מרכזיים, והעומס המצטבר הצפוי ליפול על הסטודנטים במקביל להתקדמות בסמסטר ב'. מצב זה מעורר בקרב רבים תחושת מצוקה וחוסר שליטה על התקדמותם האקדמית, ומחייב בעינינו חשיבה מחודשת על מבנה ההיבחנות, כדי למנוע מציאות שבה סמסטר א' וסמסטר ב' נפגעים בו-זמנית.

בהקשר זה, חשוב לנו לשקף בכנות את התחושות שעלו מן השטח בעקבות פגישת הזום האחרונה שקיימנו עם הנהלת הפקולטה. הפגישה, שנועדה להסביר את מדיניות ההיבחנות ולהרגיע את חוסר הוודאות, יצרה לצערנו אפקט הפוך: רבים מן הסטודנטים חוו את העמדה שהוצגה כחסרת גמישות וככזו שכמעט ואינה מאפשרת התאמות למצב. נכון לעכשיו, נותרו מועדי א' במספר קורסים חישוביים, לצד מועד א' בקורס מרכזי ורב-משתתפים בגנטיקה, המונה מאות סטודנטים וסטודנטיות. הובהר לנו כי אין ביכולת הקורס או הפקולטה להקצות משאבים להערכה חלופית בהיקף זה.

בנוסף, בהיעדר פתרון מערכתי, קיים חשש ממשי לגורלם של סטודנטים הלומדים בתוכניות דו-חוגיות. מצב זה ייצור מציאות שבה יתבקשו להתמודד במהלך סמסטר ב' עם מבחנים מצטברים משני חוגים בו-זמנית – עומס שאינו סביר ואינו מאפשר היערכות לימודית נאותה.

ריכזנו להלן רשימת הצעות ופתרונות אופרטיביים, שלדעתנו ראוי וחשוב שתשקלו לאור הנסיבות החריגות בתקופה זו:

- סיום מיידי של קורסי סמסטר א' באמצעות הערכות חלופיות:** עקב המבנה ההיררכי והנוקשה של התואר במדעי החיים, שבו נדבך נבנה על נדבך וסיום קורס אחד מהווה תנאי יסוד להמשך לקורס הבא, קיימת דחיפות קריטית בסיום חובות סמסטר א'. אנו מבקשים לקדם באופן אקטיבי המרה של בחינות להערכות חלופיות או למבחני בית הפתוחים לזמן קצוב דרך מערכת ה-Moodle. מבחנים אלו ניתן לקיים בהקדם, במקום "לדחות את הקץ" עד שתתאפשר חזרה לבחינות פרונטליות. פתרון זה יפחית עומס אדיר מהסטודנטים, והוא מתאים במיוחד לקורסים מתמטיים וחישוביים. במקביל, בקורסים עיוניים ומרובי-ברירה (אמריקאיים), נדרש לשקול קיום בחינות מקוונות תחת השגחה באמצעות Zoom.
- מניעת כפל עומסים והגנה על תלמידי המסלול הדו-חוגי:** ברור לחלוטין כי הסטודנטים לא יוכלו להיבחן על קורסי סמסטר א' תוך כדי למידה פעילה ותובענית של קורסי סמסטר ב'. מצב כזה מהווה פגיעה חמורה בעקרון השוויון, מחבל ביכולת הריכוז והקשב, ומייצר תנאי פתיחה בלתי אפשריים להצלחה. פגיעה זו אנושה במיוחד עבור סטודנטים המשלבים תארים דו-חוגיים, אשר ייאלצו להתמודד עם חוסר סנכרון מוחלט בין מועדי הבחינות החדשים לבין דרישות הידע והעומסים בחוגים המקבילים שלהם.
- התאמת בחינות פרונטליות והפחתת עומס השינון:** בקורסים שבהם הפקולטה עומדת על קיומה של בחינה במתכונת פרונטלית, אנו מבקשים כי יאושרו לסטודנטים דפי עזר. במציאות הנוכחית, בה הפניות הנפשית והקוגניטיבית של הסטודנטים נפגעה משמעותית, הדרישה לשינון מוחלט וטכני של החומר אינה מידתית ואינה תואמת את רוח התקופה.
- התאמה ספציפית בקורס "גנטיקה" (0455-2526):** בהמשך לסעיף הקודם ולראשית מכתב זה, ידוע לנו כי בעבר התקיימה הבחינה בקורס הגנטיקה במתכונת של "חומר פתוח" (למעט בשנה האחרונה). לאור המצב הנוכחי, אנו מבקשים מהסגל לשקול לכל הפחות מתווה מקל יותר, הכולל אישור להכנסת דפי עזר מוגבלים. צעד זה חיוני כדי להפחית את עומס הזיכרון ואת הלחץ הקיצוני המלווה את ההיבחנות בקורס מרכזי ורב-משתתפים זה.

הארכה והסדרה של מועדי הגשת סמינריונים ודוחות פרויקט

אנו רואים בכך שותפים מלאים לטיפוח דור החוקרים הבא של הפקולטה, ולכן חשוב לנו לשקף את הסיטואציה המורכבת במיוחד שבה נתונים הסטודנטים המחקריים והפרויקטנטים בעת הזו. עשייה מחקרית, מעצם טבעה, אינה מסתכמת בלמידה תיאורטית למבחן; היא דורשת רצף של עבודה פיזית במעבדה, תכנון וביצוע ניסויים, ריכוז עמוק ופניות קוגניטיבית לניתוח נתונים קפדני. המציאות בחודשים האחרונים קטעה פעם אחר פעם את הרצף המחקרי הזה.

כדי שהסטודנטים יוכלו לחזור למעבדות, להשלים את הפערים ולהגיש תוצרים איכותיים המשקפים נאמנה את הסטנדרט המדעי הגבוה של הפקולטה, אנו מבקשים שתוציאו הבהרה רשמית המארכה את מועדי ההגשה של דוחות הפרויקט והעבודות הסמינריוניות של סמסטר א' עד לסוף חודש מאי או תחילת חודש יוני. מתן אופק ודאי ואורך נשימה יאפשרו לסטודנטים לסגור את הסמסטר מתוך יישוב הדעת, מבלי שהמצב הביטחוני יפגע באיכות המחקר שלהם.

לאור כל האמור לעיל, נבקש לתאם עמכם פגישה דחופה פנים אל פנים בהקדם האפשרי. מטרת הפגישה היא לפרוס בפניכם באופן בלתי אמצעי ומסודר את הקשיים הניכרים בשטח, ולדון יחד בפתרונות אופרטיביים לטווח הקרוב.

אנו מאמינים כי שיח ישיר ופתוח יאפשר להעמיק את ההבנה של האתגרים הייחודיים לסטודנטים בפקולטה למדעי החיים בעת הזו, ויסייע לנו לגבש יחד צעדים מעשיים שיאזנו נכונה בין שימור המצוינות המחקרית וההוראתית לבין רווחת הלומדים והבטחת יכולתם להתקדם בתואר בהצלחה.

נודה להתייחסותכם,

בתקווה לימים טובים יותר,

שחר מלטר – נציג מדעי החיים תואר ראשון
מאי גאנס – נציג מדעי החיים תואר ראשון
עדי רייכל – נציג מדעי החיים תואר ראשון
גייד רחל מרכוס – נציגת מדעי החיים תארים מתקדמים
גל שינוטר – יושבת ראש אגודת הסטודנטים והסטודנטיות
אוניברסיטת תל אביב